

Beutalás és vizitdíj a tüdőgondozókban

Az elmúlt hetekben, hónapokban több olyan beutalási és finanszírozási változás is életbe lépett a tüdőgyógyászati járóbeteg ellátás terén, amelyek több egymással is ellentmondásos értelmezést okoztak mind a szolgáltatók, mind a fenntartók, mind a betegek részéről egyaránt. Ezért a szakfelügyelet jogtanácsosi segítséggel, az Egészségügyi Minisztérium illetékesével egyeztetve állította össze az alábbi értelmezést. Ezt közreadjuk valamennyi érintett szolgáltatónak az internet (Magyar Tüdőgyógyász Társaság honlapja) és a Medicina Thoracalis útján.

A tüdőgondozók a tüdőgyógyászati járóbeteg ellátás és a tüdőszűrés címén négy egymástól szakmailag is jól elkülöníthető, különböző szakmakóddal megjelölt tevékenységet folytatnak. Ezek a tüdőgyógyászati járóbeteg szakellátás, a tüdőgondozás, a tüdőszűrés és a tüdőgyógyászati rehabilitáció.

A kérdést egyértelművé teszi a működési engedély és a finanszírozási szerződés (vagyis mire kértek engedélyt, mire kötöttek szerződést, az azokban foglaltak szerint lehet eldönteni, hogy melyik kategóriáról van szó).

Valamennyi tevékenység esetében értelmezni szükséges az elmúlt hónapok jogszabályi változásai következtében kialakult, sokszor nehezen átlátható rendet a jogkövető eljárásrend érdekében.

Tüdőgyógyászati járóbeteg szakellátás

A tüdőgyógyászati járóbeteg szakellátás értelemszerűen diagnosztikus, terápiás, kontroll tevékenységeket, valamint konzíliumi ténykedést foglal magában. **Szakellátásra csak beutalóval jogosult** a biztosított. Kivételt képez ez alól, ha sürgősségi ellátásra szorul a beteg, vagy ha már sor került megelőző beutalást követően tüdőgyógyászati vizsgálatra és valamilyen okból kontroll vizsgálatot rendelt el a szakorvos (pl. pneumóniás beteg kontrollja a gyógyszereszedést követően, COPD-s beteg ellenőrzése). Nem rendelkezik a jogszabály arról, hogy hány napon belül érvényes a „kontrollvizsgálat” fogalma, nem korlátozza az újabb beutaló nélküli visszarendelhetőség idejét (úgy fogalmaz, hogy „ha szükséges”).

A vizitdíj fizetés mértékéről és kivételeiről másik jogszabály rendelkezik. Eszerint a beutalóval érkező beteg 300 Ft vizitdíjat köteles fizetni. 300 Ft-os vizitdíjat kell fizetni a szakorvos által elrendelt kontroll vizsgálatok alkalmával is. **Nem kell fizetni** a jogszabályban megemlített mentességek esetében, így sürgősségi ellátás esetén. Nem kell fizetniük a hajléktalanoknak megfelelő igazolás mellett. Nem kell fizetniük azoknak, akiknél már a beutalásukkor tisztázott, hogy járványügyi okból (pl. igazolt tbc és nem gyanú), vagy igazolt daganatos betegség (ha a daganat oki, vagy tüneti ellátásáról van szó) miatt kéri az ellátását. Ezek a betegek ezt követően nagy valószínűséggel gondozásba is kerülnek. 600 Ft-os vizitdíjat kell fizetni azokban az esetekben, amikor a szakellátásra jelentkező beutaló nélkül kéri az ellátást és a jogszabály nem rendelkezik a díjfizetési mentességről (pl. sürgősség).

Fontos! Egy háziorvos bárkinek adhat beutalót, akit ellátott, nem csak a hozzá bejelentkezetteknek, ha az szükséges és azt dokumentálja.

A dohányzás leszokás támogatási programban részt vevő páciensek az első alkalommal beutalóval jelentkezhetnek, s a program kezdetét követően a három hónapos leszokási program vizitjein (3-6 alkalom) visszarendelésre, beutaló nélkül jöhetnek. A megjelenésekkor 300 Ft-os vizitdíjat kell fizetniük. Ha beutaló nélkül jelentkeztek, akkor az első alkalommal 600 Ft-ot, a többi alkalommal is 600 Ft-ot kell fizetniük, mivel a jogszabály szerint – ahol

emelt vizitdíj mellett történt az ellátás, ott arról a helyről, abban az időben nem kezdeményezhető további vizsgálat, beutalás (visszarendelés).

Tüdőgondozás

A tüdőgondozás szakmai tartalmát és minimum követelményeit a 60/2004 rendelet határozza meg. Eszerint két betegség, a tbc és a tüdőrák esetén tarthatja gondozottként állományában és gondozhatja (kezelheti, ellenőrizheti, stb...) a beteget a tüdőgondozó. Ezekben az esetekben értelemszerűen **nem szükséges beutaló** a gondozási eseményeknél. A betegek szakmai értelemben akkor is gondozásra szorulnak a lezajlott betegségük miatt, ha orvosi értelemben véve gyógyultnak nyilvánították őket. A szakmai protokollokban rögzített időközönként, általában félévente, más esetekben évente ugyanis kontroll vizsgálatokat kell végezni. Ezek a vizsgálatok értelemszerűen a lezajlott alapbetegség miatt szükségesek, tehát nem beutaló kötelesek.

A jogszabály szerint a tüdőgondozókban gondozott betegeknek (tbc, tüdőrák) **nem szükséges vizitdíjat fizetniük**. **Tüdőrák** esetén az oki és tüneti terápia mentesít, más nem. Értelem szerűen a kontroll nem tartozik a mentességi körbe még akkor sem, ha azt egyébként szakmailag fontosnak tartjuk. A **tbc**-nek az ellátása járványügyi szempontból vizitdíj mentes. Minden egyéb, nem a gondozott alapbetegségükkel kapcsolatos panasz, tünet miatti vizsgálat vizitdíj köteles, kivéve, ha egyéb okból nem élveznek mentességet.

A **tbc-s kontaktokkal** kapcsolatos tevékenységekhez (mellkas röntgen, Mantoux, gyógyszeres prevenció, stb...) nem szükséges beutaló és nem fizetnek vizitdíjat. Amennyiben járványügyi tevékenység keretében történik intézkedés, vizsgálat a tbc-s betegek, vagy a volt tbc-s betegek esetében (18/1998 NM rendelet szerint), nem kell vizitdíjat fizetni (pl. reziduumos csoport évenkénti kontrollja).

Tüdőszűrés

A 18/1998 NM rendelet alapján a tüdőszűrést a 30 évnél idősebbek körében az **ÁNTSZ kötelezően rendeli el** azokon a területeken, ahol a tbc incidencia a megelőző évben meghaladta a 25‰-es értéket. Ezen kívül is elrendelheti az ÁNTSZ a tüdőszűrést, ha erre okot lát (pl. zárt közösségek, települések szűrése). A tüdőszűrés nem szerepel a népegészségügyi célból, általánosan végzendő szűrővizsgálatok között (2005 decemberi rendelet). Ahol az ÁNTSZ elrendeli a szűrést, ott a tüdőgondozó megfelelő lakossági címlista segítségével értesíti és rendeli be a területen lakó állandóan, vagy ideiglenesen bejelentett lakosokat szűrésre. Ebben az esetben **a szűrővizsgálatért nem kell vizitdíjat fizetni**. Itt nem érvényesül határidő, **a tárgyévben érvényes a behívó**.

Speciális helyzetet jelent az, ha valaki nincs bejelentve az adott területen, de tartósan ott tartózkodik (pl. ott tanul, vagy dolgozik). Ebben az esetben is járványügyi érdek a szűrővizsgálat, de nem lehet kiértesíteni az illetőt. Ha hitelt érdemlően igazolni tudja az illető a tartós ott tartózkodást (pl. leckeönyv), és ezt a tényt rögzítik, akkor nem kell vizitdíjat fizetni. Ha erre nem képes, akkor is elvégezhető a szűrővizsgálat, de beutalóval (tekintettel arra, hogy beutaló nélkül képalkotó vizsgálat nem végezhető). Ebben az esetben 300 Ft-os

vizitdíjat kell fizetni a vizsgálatért. A tüdőgyógyászati szakrendelés orvosa is adhat beutalót a szűrésre, de mivel a szakrendelésen beutaló nélkül jelent meg 600 Ft-os vizitdíjat kell fizetni. A mobil szűrővizsgálatok előtt is ki kell értesíteni a lakosokat, hogy az adott időpontban tüdőszűrés lesz a településen. A jegyző rendelkezése esetén a szűrés ténye és időpontja plakátolva, illetve a helyi információs eszközökkel is közzé tehető. Ebben az esetben ugyanaz érvényes, mint az első bekezdésben, vagyis **ingyenes a szűrővizsgálat**. Abban az esetben, ha valakit nem idéztek, de a lakos hitelt érdemlő okmánnyal tudja bizonyítani, hogy az adott településen lakik, nem kell vizitdíjat fizetnie. Ha erre nem képes, háziorvosi beutalóval vehet részt a mobil szűrővizsgálaton, mivel a mobil szűrésen nincs jelen szakorvos és 300 Ft-os vizitdíjat kell fizetnie.

Más a helyzet ott, **ahol az ÁNTSZ nem rendeli el a tüdőszűrést**. Szakmailag indokolt a 40 évesnél idősebb dohányosok évenkénti mellkas röntgen vizsgálata. Mivel azonban a tüdőszűrés nem szerepel a népegészségügyi célú szűrővizsgálatok között, nem ingyenes. Ebben az esetben nem lehet kiértesíteni a lakosokat a kötelező tüdőszűrésről. A háziorvosok azonban ajánlhatják és beutalót adhatnak a vizsgálatra. A **beutalóval 300 Ft-ért** végzik el a szűrést. Háziorvosi beutaló nélkül is megjelenhet a lakos, akkor a tüdőgyógyászati szakrendelés szakorvosa igény szerint látja el a beteget, emelt vizit díjért (600 Ft). Ebben az esetben az adott ellátás keretén belül indikálhat mellkas röntgen vizsgálatot (akár EF felvételt), de nem kezdeményezhet további, beutalással járó vizsgálatot. A tüdőgyógyászati szakrendelés fogadhat bárkit beutaló nélkül is, ha az megfizeti az emelt vizitdíjat..

18 év alattiak esetében nem indokolt a mellkas röntgen vizsgálat szűrési célból. Speciális esetben (egyes élelmiszeripari iskolák még ragaszkodnak hozzá) a tüdőgondozó vezetőjének a javaslatára lehet elvégezni a vizsgálatot. Vitás esetben az ÁNTSZ-nek kell nyilatkoznia arról, hogy szükséges-e a vizsgálat. 18 év alatt vizitdíjat nem kell fizetni. **18 és 30 év között**, ha háziorvosi beutalóval érkezik a lakos, akkor 300 Ft-ot kell fizetnie ott is, ahol egyébként az ÁNTSZ elrendelte a 30 éven felüliek tüdőszűrését.

A **foglalkozás egészségügyi** okból kért vizsgálat nem OEP finanszírozott, így nem is vizit díj köteles, hanem térítéses vizsgálat. A térítés mértékét az adott szolgáltató fenntartója határozhatja meg.

A tüdőszűrő vizsgálatok része a leletezés, illetve a lelet megfogalmazása akkor is, ha az a filmtekercs megtekintésekor írásos formában nem is születik meg. Ha negatív egy szűrőfelvétel, s erről két szakorvos is meggyőződött, akkor „készül” egy **negatív lelet**. A lakos, ha ezt a leletet kéri, akkor már nem kell beutaló, nem kell vizitdíjat fizetnie, hiszen egy már korábban megszületett leletnek a „másolatát” kapja meg akár az asszisztentstől is. Ezért korábban, a vizsgálatkor fizetett vizitdíjat az illető, vagy az akkori mentessége érvényesül a lelet kiadásakor is.

Ha **kiemelés** történik, akkor a beteget visszarendelik kontrollvizsgálatra, illetve kezdeményezik a kivizsgálását. Ekkor már nem kell beutaló, hiszen a visszarendelés lesz a „beutaló”. **Vizitdíjat** azonban kell fizetnie addig, amíg olyan betegség nem igazolódik, ami mentességet jelent, kivéve, ha egyéb okból mentességet élvez.

Tüdőgyógyászati rehabilitáció

A tüdőgondozókban, ha érvényesülnek a megfelelő szakmai minimum követelmények a COPD-s, illetve egyéb krónikus légzőskárosodott betegek légzési rehabilitációja zajlik. Ezek a

tevékenységek klasszikusan kúraszerűen zajlanak. Jelenleg az első alkalommal szükséges beutalót hozniuk. A további alkalmakkor a szakorvos által meghatározott időpontokban kell megjelenie a betegnek az általában kéthetes rehabilitáció miatt (ez esetenként, ha otthon is folytatható a munka rövidebb is lehet).

A COPD-s betegeknek vizitdíjat kell fizetniük a megjelenés alkalmával. A jelenlegi szabályozás szerint alkalmanként 300 Ft-ot (minden alkalommal, de a 20. feletti esetében a vizit díj később a jegyzőtől visszaigényelhető).

Közreadja 2007 április 24-én,

Dr Kovács Gábor
Országos Tüdőgyógyász Szakfőorvos